

Better Wetter	
Beschrijving maatschappelijk probleem/opgave	Het huidige waterbeheer en landgebruik in de veenweidegebieden in Friesland is verre van duurzaam. De sterke maaivelddaling, beperkte bergingscapaciteit in de Friese boezem, droogteproblemen in het voorjaar en de zomer en het verlies van ecologische waarden zijn daar voorbeelden van. Deze problematiek en de wateropgaven die samenhangen met klimaatveranderingen vragen een nieuwe oriëntatie op het waterbeheer van de lage delen van Fryslân.
Welke onderzoeksvraag wordt beantwoord?	Wat zijn de kansen voor toekomstig land- en watergebruik onder nattere omstandigheden, gekeken naar mogelijkheden op technisch-inhoudelijk vlak (m.n. natte teelten) en (sociaal-)economisch vlak (nieuwe verdienmodellen, draagvlak in de regio)?
Wat is de doelstelling van het project?	<p>Lange termijn doelen:</p> <p><i>a. Bijdragen aan de ontwikkeling van een watersysteem voor het veenweidegebied met inbegrip van de Friese boezem, dat rekening houdt met de effecten van klimaatverandering (piekbelasting, droogte), een halt toeroept aan de maaivelddaling in het veenweidegebied, en strekt tot versterking van de ecologie van de Friese boezem.</i></p> <p><i>b. Het ontwikkelen van (nieuwe) economische dragers voor een duurzaam land- en watergebruik onder (zeer) natte omstandigheden in het veenweidegebied, die bijdragen aan de sociaal-economische versterking van de regio.</i></p> <p>Doelen 2015-2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het doorontwikkelen van kansrijke toepassingen van Lisdodde op natte veengrond met als doel om via praktijktesten een model te ontwikkelen waarbij voldoende (volumes) en geschikte grondstoffen voor de markt kunnen worden geproduceerd. Een belangrijk doel is ook om uit te zoeken hoe lisdodde-teelt, inclusief oogst en productie van grondstof, in verschillende situaties in het veenweidegebied kan worden ingepast; • Het verkennen van de praktische mogelijkheden voor de ontwikkeling van veenmosteelt op natte veengrond, zo mogelijk in combinatie met cranberries en biodiversiteit, en uit te zoeken hoe deze in verschillende situaties in het veenweidegebied kan worden ingepast; • Het verkennen van de praktische mogelijkheden voor de ontwikkeling van andere natte teelten op natte veengrond (bijvoorbeeld Azolla), en uit te zoeken hoe deze in verschillende situaties in het veenweidegebied kan worden ingepast. • Het ontwikkelen van regionale productieketens voor kansrijke producten uit lisdodde, in het bijzonder biolaminaten en isolatiemateriaal, met als doel implementeerbare verdienmodellen voor de regio te realiseren;

	<ul style="list-style-type: none"> • Verkennen van mogelijkheden voor productieketens voor andere mogelijke kansrijke producten uit lisdodde, met als doel aanvullende verdienmodellen voor de regio te ontwikkelen; • Het verkennen van marktkansen en productiemogelijkheden voor andere natte teelten op natte veengrond, waaronder in elk geval veenmos. • Betrekken partners in de ontwikkeling van de regionale productieketen
Beoogde resultaten / producten	<ul style="list-style-type: none"> • Praktijkproeven (teeltbedden) met in ieder geval lisdodde en veenmos bij verschillende situaties op natte veengrond: natuurgebied (I), agrarisch natuurbeheer (II) en landbouwgebied (III). In de praktijkproeven wordt gewerkt aan teelt (dichtheid, hoogte, waterpeilen, productie), oogst en productie van grondstoffen; • Een aantal verschillende vermarktbaar producten van biolaminaat van lisdodde door regionale ondernemers, in combinatie met een onderzoek naar marktpotenties; • Isolatiemateriaal van lisdodde door regionale ondernemer(s), in combinatie met een onderzoek naar marktpotentie; • Verkenning van overige mogelijke productieprocessen in de regio en verkenning mogelijk te betrekken partners
Doelgroep	
Deelnemers	<p>Provincie Fryslân (als beleidsverantwoordelijke veenweidegebied), Wetterskip Fryslan (als waterbeheerder), Altenburg & Wymenga bv (ecologische deskundigheid), Van Hall Larenstein/Kenniswerkplaats Noordoost-Fryslân (als kennis- en onderwijsinstelling), LTO (als stakeholder), It Fryske Gea (als natuurbeheerder), Noardlike Fryske Wâlden (agrarisch collectief), Studio Tjeerd Veenhoven (creatief proces ontwikkeling producten), regionale ondernemers, gemeente Dantumadiel / ANNO (regio). RAAK en RIF (subsidies)</p>
Contactpersoon + contactgegevens	<ul style="list-style-type: none"> • Ernst Oosterveld (Altenburg & Wymenga) - e.oosterveld@altwym.nl • Ivan Mettrop (Altenburg & Wymenga) - i.mettrop@altwym.nl • Rianne Vos (Kenniswerkplaats Noordoost Fryslân) - r.vos@nordwincollege.nl
Financiering Omvang <ul style="list-style-type: none"> • 100 K • 100 – 250 k • 250 K Realisatie:	<p>Omvang fase 1</p> <ul style="list-style-type: none"> • 100 K <p>Realisatie fase 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Volledig

<ul style="list-style-type: none"> • Volledig • Deels • Niet 	
Status <ul style="list-style-type: none"> • Voorbereiding • Startfase • Lopend • Afgerond 	Fase 1 <ul style="list-style-type: none"> • Realisatie Fase 2 <ul style="list-style-type: none"> • Initiatief
Links (URL)	http://www.betterwetter.nl http://prezi.com/zc24jpsry-2d/?utm_campaign=share&utm_medium=copy&rc=ex0share
Looptijd	Fase 1: 2015-2017 Fase 2: 2017-2021
Locatie	Noordoost Fryslân (met name in en rond het Bûtefjild) Indien opportuun in andere delen van het veenweidegebied in Fryslân

